

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU
(sediul central)**

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. N. Zelinski, 13
Email: jbotanica@justice.md; Tel.: /+373 22/ 52-20-21
www.instante.justice.md

**Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28, MD-2004**

Judecătoria Chișinău (sediul central), Vă expediază încheierea din data de 04 aprilie 2025, precum și înscrisurile ce interesează soluționarea excepției de neconstituționalitate în privința textului ” În competența instanței de insolvabilitate intră...procesele...privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvabilitate ” din cuprinsul art. 5 alin. (6) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012, ridicată la cererea administratorului insolvabilității S.R.L. „Elinarproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana, în cauza de inițiată la contestația depusă de avocatul Corneliu Vlad în interesele creditorilor Bugor Natalia, Tcaci Ghenadie, Turcu Artiom, Grădinaru Adrian, Breabin Ecaterina, Jardan Victor, Sedova Ana, Rotari Ulian, Mujanovschi Alexandr, Braghiș Rodion, Dmitrieva Nadejda, Bodrug Daniela și Pasecinic Ana, Marian Vasile, Harabara Neli, Meriacre Serghei, Covalenco Natalia, Guzun Olga, Colotenco Veaceslav, Cojocar Victor, Zvereva Maria, Meaun Petru, Vacariuc Ecaterina, avocatul Sultan Cristina în interesele Dichii Ivan și avocatul Barbacar Anatolie în interesele Bivol Valeriu împotriva acțiunilor administratorului insolvabilității S.R.L. „Elinarproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana, în temeiul art. 68 alin. (10) a Legii insolvabilității.

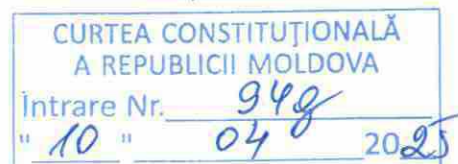
Anexe:

1. sesizarea depusă de către administratorul insolvabilității S.R.L. „Elinartproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana, de ridicare a excepției de neconstituționalitate – pe 5 file.
2. Cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate – pe 2 file.
3. Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul central), din 04 aprilie 2025 – pe 5 file.

Vicepreședintele interimar al Judecătoriei Chișinău (sediul central)

Arhip Alexandru

Executor: Blaga Vladislav

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIUNEA ADMINISTRATORILOR AUTORIZAȚI DIN MOLDOVA
BOSTAN TATIANA
ADMINISTRATOR AUTORIZAT

MD 2048, mun. Chișinău, str. Tudor Strișcă 8/2, of. 121
Tel./fax: + 373 22 83 53 85, Tel.: + 373 69670027, Email: insoltatianabostan@gmail.com.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28
MD 2004, Republica Moldova

SESIZARE
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituția RM

Autorul sesizării: Administratorul insolvenței SRL “Elinartproiect”
(în procedura de realizare a planului)

IDNO: 1010600009685

Sediul: mun. Chișinău, str. Titulescu, nr. 4a

Administrator Autorizat Bostan Tatiana

I. OBIECTUL SESIZĂRII

1. Controlul constituționalității textului: „În competența instanței de insolvabilitate intră...procesele...privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvabilitate” din articolul 5 alin. (6) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

2. Declararea drept neconstituțional al textului: „În competența instanței de insolvabilitate intră...procesele...privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvabilitate” din articolul 5 alin. (6) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

II. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE INSTANȚA DE JUDECATĂ

Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Central (Botanica) se află în examinare cauza de insolvabilitate conexă - Bugor Natalia și alții vs. SRL ”Elinartproiect”, Bostan Tatiana privind contestarea acțiunilor administratorului insolvabilității, dosarul cu nr. 2-22099283-12-2i-18022025-1.

În contestațiile înaintate în cadrul acestei cauze de insolvabilitate conexe, contestatarii au făcut trimitere și și-au întemeiat contestațiile în baza art. 5 alin. (6) din Legea insolvabilității, conform căruia: “(6) În competența instanței de insolvabilitate intră și controlul judecătoresc asupra activității administratorului provizoriu, administratorului insolvabilității și/sau a lichidatorului, procesele și cererile de natură judiciară privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvabilitate..”

Respectiv, la soluționarea cauzei de insolvabilitate din speță, instanța de insolvabilitate urmează să aplice prevederile art. 5 alin. (6) a Legii insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012, constituționalitatea cărora administratorul insolvabilității SRL “Elinartproiect” – dna. Bostan Tatiana le contestă prin prezenta sesizare, fiind în contradicție cu prevederile art. 20, art. 23, art. 26, art. 54 a Constituției Republicii Moldova, art. 1, art. 6, art. 13 a Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

III. NORMA DE DREPT SUPUSĂ VERIFICĂRII CONSTITUȚIONALITĂȚII

Prezenta sesizare are drept obiect de examinare controlul constituționalității textului: „În competența instanței de insolvabilitate intră...procesele...privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvabilitate” din articolul 5 alin. (6) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, normele contestate ca neconstituționale fiind următoarele:

Articolul 5. Competența instanței de judecată

(6) În competența instanței de insolvabilitate intră și controlul judecătoresc asupra activității administratorului provizoriu, administratorului insolvabilității și/sau a lichidatorului, procesele și cererile de natură judiciară privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvabilitate.

IV. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Constituția Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994.

Articolul 20. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26. Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 54. Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

2. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale

Articolul 1. Obligația de a respecta drepturile omului.

Înaltele Părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei convenții.

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil.

Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărâi fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis

presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori la securității naționale [...].

Articolul 13. Dreptul la un remediu efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

3. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă nr. 225/30-05-2003 sunt următoarele:

Articolul 1. Raporturile reglementate de legislația procedurală civilă

Legislația procedurală civilă a Republicii Moldova reglementează raporturile sociale referitoare la raporturile procesuale civile ce apar la înfăptuirea justiției de către instanțele judecătorești de drept comun în cadrul judecării cauzelor în acțiuni civile, precum și a altor cauze, date în competența lor de prezentul cod și de alte legi.

Articolul 2. Legislația procedurală civilă

(1) Procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun este stabilită de Constituția Republicii Moldova, de hotărârile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului, de hotărârile Curții Constituționale, de prezentul cod și de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului cod.

(2) În caz de coliziune între normele prezentului cod și prevederile Constituției Republicii Moldova, se aplică prevederile Constituției, iar în caz de discordanță între normele prezentului cod și cele ale unei alte legi organice, se aplică reglementările legii adoptate ulterior.

(3) Dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sânt stabilite alte norme decât cele prevăzute de legislația procedurală civilă a Republicii Moldova, se aplică normele tratatului internațional dacă din acesta nu rezultă că pentru aplicarea lor este necesară adoptarea unei legi naționale.

(4) Legislația procedurală civilă stabilește modalitatea de judecare a cauzelor în acțiuni civile ce rezultă din raporturi juridice civile, familiale, de muncă, locative, funciare, ecologice și din alte raporturi juridice, a cauzelor cu procedură specială și cu procedură în ordonanță (simplificată), precum și a celor care apar în legătură cu executarea actelor instanței judecătorești și actelor altor autorități.

Articolul 4. Sarcinile procedurii civile

Sarcinile procedurii civile constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice și asociațiilor lor, ale autorităților publice și ale altor persoane care sânt subiecte ale raporturilor juridice civile, familiale, de muncă și ale altor raporturi juridice, precum și în apărarea intereselor statului și ale societății, în consolidarea legalității și a ordinii de drept, în prevenirea cazurilor de încălcare a legii.

Articolul 5. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

(2) Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

(3) Renunțarea uneia dintre părți la dreptul de a se adresa în judecată prin încheierea în prealabil a unei convenții nu are efect juridic, cu excepția cazurilor de încheiere, în condițiile legii, a unei convenții arbitrale.

Articolul 6. Modalitățile de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime

Instanța judecătorească exercită apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime prin somare la executarea unor obligații, prin declararea existenței sau inexistenței unui raport juridic, prin constatarea unui fapt care are valoare juridică, prin alte modalități, prevăzute de lege.

Articolul 22 Egalitatea în fața legii și a justiției

(1) Justiția în cauzele civile se desfășoară pe principiul egalității tuturor persoanelor, independent de cetățenie, rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere, origine socială, serviciu, domiciliu, loc de naștere, precum și al egalității tuturor organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, subordonare, sediu și de alte circumstanțe.

(2) Privilegiile procesuale ale persoanelor care beneficiază de imunitatea răspunderii civile se stabilesc de prezentul cod și de alte legi, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 26 Contradictorialitatea și egalitatea părților în drepturile procedurale

(1) Procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale.

(2) Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

(3) Instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei.

(4) Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

V. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Obiectul prezentei sesizări îl constituie controlul constituționalității textului: „În competența instanței de insolvabilitate intră...procesele...privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvabilitate” din articolul 5 alin. (6) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, care afectează drepturile constituționale ale administratorului insolvabilității SRL “Elinartproiect” Bostan Tatiana cât și a participanților la procesul de insolvabilitate, prevăzute la articolele art. 20, art. 23, art. 26, art. 54 a Constituției Republicii Moldova, art. 1, art. 6, art. 13 a Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Susținem că textul: „În competența instanței de insolvabilitate intră...procesele...privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvabilitate” din articolul 5 alin. (6) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, încalcă dreptul la apărare al justițiabilului administratorului insolvabilității SRL “Elinartproiect” Bostan Tatiana cât și a participanților la procesul de insolvabilitate, prevăzut la art. 26 din Constituția R.M., or prevederile contestate îngrădesc în mod nejustificat și nu permit justițiabilului administratorului insolvabilității SRL “Elinartproiect” Bostan Tatiana cât și participanților la procesul de insolvabilitate să se apere corespunzător prin intermediul prevederilor legale contestate și să se folosească de toate mijloacele legale, deoarece sintagma “În competența instanței de insolvabilitate intră...procesele...privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvabilitate”, prevăzută la art. 5 alin. (6) din Legea insolvabilității nu întrunește condițiile legale de claritate și previzibilitate a legii, fiind ambiguă care lasă loc pentru interpretări defectuoase și defavorabile, or nu este clar ce a avut în vedere legiuitorul prin folosirea expresiei “În competența instanței de insolvabilitate intră...procesele...privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvabilitate” și anume care sunt procesele privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvabilitate care intră în competența instanței de insolvabilitate, or legea procesuală civilă la caz Legea insolvabilității trebuie să fie clară și concisă și urmează să prevadă expres și exhaustiv procesele privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvabilitate care intră în competența instanței de insolvabilitate și să nu lase loc de interpretări diferite și eronate, fapt care în rezultat final afectează caracterul obligatoriu și imperativ al normei de drept vizate și care în același timp atentează și încalcă în același timp dreptul la un proces echitabil al justițiabilului administratorului insolvabilității SRL “Elinartproiect” Bostan Tatiana cât și a participanților la procesul de insolvabilitate.

Totodată, textul: „În competența instanței de insolvabilitate intră...procesele...privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvabilitate” din articolul 5 alin. (6) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 încalcă principiul egalității părților, dreptul administratorului insolvabilității SRL “Elinartproiect” Bostan Tatiana cât și a participanților la procesul de insolvabilitate la un proces echitabil, dreptul de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle și principiul contradictorialității.

Prin urmare, textul: „În competența instanței de insolvabilitate intră...procesele...privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvabilitate” din articolul 5 alin. (6) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, încalcă dreptul la un proces echitabil al justițiabilului administratorului insolvabilității SRL “Elinartproiect” Bostan Tatiana, cât și a participanților la procesul de insolvabilitate

prevăzut la art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care stipulează că *“Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori la securității naționale [...]”*

În același timp, menționăm că textul: *„În competența instanței de insolvență intră...procese...privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvență”* din articolul 5 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, afectează și încalcă grav drepturile constituționale al justițiabilului administratorului insolvenței SRL “Elinartproiect” d-nei Bostan Tatiana cât și a participanților la procesul de insolvență prevăzute la articolele art. 20, art. 26, art. 54 a Constituției Republicii Moldova, art. 1, art. 6, art. 13 a Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Astfel, articolul 13 din Convenția CEDO garantează dreptul la un recurs efectiv, care prevede că *„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”*

Articolul 20 din Constituția RM garantează accesul liber la justiție al justițiabilului și prevede expres că *“(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”*

Articolul 23 din Constituția RM prevede dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle *„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică. (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”*

În corespundere cu art. 6 alin. (1) a Convenției CtEDO *“Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.”*

CEDO a admis faptul că articolul 6 stabilește garanțiile procedurale disponibile părților aflate în litigiu. Acest lucru ar fi golit de conținut dacă nu s-ar avea în vedere și

accesul la instanță. Prin urmare, dreptul de acces la instanță decurge implicit din dreptul la un proces echitabil în temeiul articolului 6 alin. (1) a Convenției CtEDO.

Procesul este considerat echitabil în funcție de toate circumstanțele cauzei, inclusiv de posibilitatea persoanei de a avea acces la justiție. Se va lua în considerare procedura judiciară în ansamblul său și anume, de la momentul declanșării procedurii, până la soluționarea finală a unui cauze de judecată).

Art.6 par. 1 din Convenția CEDO prevede nu doar garanții procedurale, ci și un drept autonom, respectiv dreptul de a avea acces la o instanță judecătorească, care, deși nu este prevăzut în mod expres în convenție, s-a dovedit a fi unul dintre cele mai importante elemente ale art.6 și care presupune posibilitatea de valorificare a unui remediu efectiv împotriva încălcărilor comise de către instanțele de judecată și anume dreptul de a contesta actele instanței de fond cu recurs și apel și a obține o remediere efectivă a drepturilor încălcate a justițiabilului.

Relevante la caz sunt și constatările și practica Curții Constituționale a R.M.

Corespunzător, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 5 din 06.03.2018, adoptată la sesizare nr. 10g/2018, au fost definite condițiile calității legii: „44. *Articolul 1 alin. (3) din Constituție proclamă Republica Moldova ca un stat de drept și democratic. Curtea reiterează importanța principiului statului de drept pentru o societate democratică. 45. Curtea menționează că exigențele statului de drept presupun inter alia asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, §41). 46. În acest context, Curtea reține că principiul legalității și al certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului. Așadar, asigurarea și respectarea acestor principii obligă statul să edicteze într-o manieră clară și previzibilă normele adoptate. 47. Adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare se impune și prin articolul 23 alin. (2) din Constituție, care stabilește obligația statului de a asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale. În acest sens, norma constituțională stabilește că statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative. 48. În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...].” 49. Curtea Europeană în jurisprudența sa a subliniat importanța asigurării accesibilității și previzibilității legii, instituind o serie de repere, pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru respectarea acestor exigențe. 50. Astfel, Curtea Europeană a menționat că nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita. În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice (cauza Amann*

v. Elveția, hotărârea din 16 februarie 2000, §56). Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia (cauza Silver și alții v. Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983, §80). 51. În acest sens, în Hotărârea nr. 26 din 27 septembrie 2016, Curtea a reținut că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile. 52. Prin urmare, Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.

VI. CERINȚELE SESIZĂRII

Reieșind din motivele expuse *supra*, fiind constatate toate cele 4 condiții necesare pentru a sesiza Curtea Constituțională, în temeiul art. 12¹ CPC, articolului 135 alin. 1 lit. a) și g) din Constituție, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, administratorul insolvenței SRL “Elinartproiect” – dna. Bostan Tatiana,

SOLICITĂ:

1. Primirea și admiterea spre examinare în fond a Sesizării privind excepția de neconstituționalitate ridicată;
2. **A supune controlului constituționalității** textul: „În competența instanței de insolvență întră...procesele...privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvență” din articolul 5 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012;
3. **A declara neconstituțional** textul: „În competența instanței de insolvență întră...procesele...privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvență” din articolul 5 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

VII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

20.03.2025

mun. Chișinău

Tatiana Bostan

**Administratorul insolvenței
SRL “Elinartproiect” (în procedura de realizare a planului)**

ÎNCHEIERE

04 aprilie 2025

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul central)

Instanța compusă din:

Președintele de ședință, judecător

Grefierul

Mariana Fondos-Frațman

Iulia Moraru

examinând în ședință cererea administratorului insolvenței S.R.L. „Elinartproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana de ridicare a excepției de neconstituționalitate la examinarea contestațiilor depusă de avocatul Corneliu Vlad în interesele creditorilor Bugor Natalia, Tcaci Ghenadie, Turcu Artiom, Grădinaru Adrian, Breabin Ecaterina, Jardan Victor, Sedova Ana, Rotari Ulian, Mujanovschi Alexandr, Braghîș Rodion, Dmitrieva Nadejda, Bodrug Daniela și Pasecinic Ana, Marian Vasile, Harabara Neli, Meriacre Serghei, Covalenco Natalia, Guzun Olga, Colotenco Veaceslav, Cojocaru Victor, Zvereva Maria, Meaun Petru, Vacariuc Ecaterina, avocatul Sultan Cristina în interesele Dichi Ivan și avocatul Barbacar Anatolie în interesele Bivol Valeriu împotriva acțiunilor administratorului insolvenței S.R.L. „Elinartproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana, în temeiul art. 68 alin. (10) a Legii insolvenței,

c o n s t a t ă :

În procedura Judecătoriei Chișinău (sediul central) se află spre examinare cauza de insolvență inițiată în privința S.R.L. „Elinartproiect”, în procedura de realizare a planului.

La data de 18 februarie 2025, avocatul Corneliu Vlad în interesele creditorilor Bugor Natalia, Tcaci Ghenadie, Turcu Artiom, Grădinaru Adrian, Breabin Ecaterina, Jardan Victor, Sedova Ana, Rotari Ulian, Mujanovschi Alexandr, Braghîș Rodion, Dmitrieva Nadejda, Bodrug Daniela și Pasecinic Ana, Marian Vasile, Harabara Neli, Meriacre Serghei, Covalenco Natalia, Guzun Olga, Colotenco Veaceslav, Cojocaru Victor, Zvereva Maria, Meaun Petru, Vacariuc Ecaterina și avocatul Barbacar Anatolie în interesele creditorilor Boicu Evghenia, Roșca Denis, Juravski Svetlana, Ghenciu Chiril, Creciu Valentin, Creciu Ilie, Bajurea Stanislav, Bița Dumitru, Secieru Iurie, Bivol Valeriu, Borta Iulița, Dolghii Adrian, Jereghi Alexandru, Șișchin Dmitrii, Bahnă Gheorghe, Sîrbul Vladimir, Trofaniuc Alexandru, Cojocaru Tamara, Butucel Victor, Borș Olga, Ciornii Dan, Meraji Iuri au depus contestație împotriva acțiunilor administratorului insolvenței S.R.L. „Elinartproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana, în temeiul art. 68 alin. (10) a Legii insolvenței.

La data 21 februarie 2025, avocatul Sultan Cristina în interesele Dichi Ivan a depus contestație împotriva acțiunilor insolvenței S.R.L. „Elinartproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana, în temeiul art. 68 alin. (10) a Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 24 februarie 2025, s-a admis spre examinare contestația depusă de avocatul Sultan Cristina în interesele Dichi Ivan împotriva acțiunilor administratorului insolvenței S.R.L. „Elinartproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana, în temeiul art. 68 alin. (10) a Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

La data 25 februarie 2025, avocatul Barbacar Anatolie în interesele Bivol Valeriu a depus contestație împotriva acțiunilor insolvenței S.R.L. „Elinartproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana, în temeiul art. 68 alin. (10) a Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 26 februarie 2025, s-a admis spre examinare contestația depusă de avocatul Barbacar Anatolie în interesele Bivol Valeriu împotriva acțiunilor administratorului insolvenței S.R.L. „Elinartproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana, în temeiul art. 68 alin. (10) a Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

Prin încheierea Judecătoriai Chișinău (sediul central) din 27 februarie 2025, s-a admis spre examinare contestația depusă de avocatul Corneliu Vlad în interesele creditorilor Bugor Natalia, Tcaci Ghenadie, Turcu Artiom, Grădinaru Adrian, Breabin Ecaterina, Jardan Victor, Sedova Ana, Rotari Ulian, Mujanovschi Alexandr, Braghîș Rodion, Dmitrieva Nadejda, Bodrug Daniela și Pasecinic Ana, Marian Vasile, Harabara Neli, Meriacre Serghei, Covalenco Natalia, Guzun Olga, Colotenco Veaceslav, Cojocarul Victor, Zvereva Maria, Meaun Petru, Vacariuc Ecaterina împotriva acțiunilor administratorului insolabilității S.R.L. „Elinarproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana, în temeiul art. 68 alin. (10) a Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

Prin încheierea Judecătoriai Chișinău (sediul central) din 03 martie 2025, s-a conexas cauza nr. 2i-309-19/22 inițiată la contestația depusă de avocatul Sultan Cristina în interesele Dichi Ivan și cauza nr. 2i-309-20/22 inițiată la contestația depusă de avocatul Barbacar Anatolie în interesele Bivol Valeriu, la cauza nr. 2i-309-18/22 inițiată la contestația depusă de avocatul Corneliu Vlad în interesele creditorilor Bugor Natalia, Tcaci Ghenadie, Turcu Artiom, Grădinaru Adrian, Breabin Ecaterina, Jardan Victor, Sedova Ana, Rotari Ulian, Mujanovschi Alexandr, Braghîș Rodion, Dmitrieva Nadejda, Bodrug Daniela și Pasecinic Ana, Marian Vasile, Harabara Neli, Meriacre Serghei, Covalenco Natalia, Guzun Olga, Colotenco Veaceslav, Cojocarul Victor, Zvereva Maria, Meaun Petru, Vacariuc Ecaterina împotriva acțiunilor administratorului insolabilității S.R.L. „Elinarproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana, în temeiul art. 68 alin. (10) a Legii insolabilității, cu atribuirea numărului unic – 2i-309-18/22.

La data de 20 martie 2025, prin intermediul Direcției Evidență și Documentare Procesuală a Judecătoriai Chișinău (sediul central) a parvenit în adresa instanței de judecată o cerere din partea administratorului insolabilității S.R.L. „Elinartproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana de ridicare a excepției de neconstituționalitate la examinarea contestațiilor depusă de avocatul Corneliu Vlad în interesele creditorilor Bugor Natalia, Tcaci Ghenadie, Turcu Artiom, Grădinaru Adrian, Breabin Ecaterina, Jardan Victor, Sedova Ana, Rotari Ulian, Mujanovschi Alexandr, Braghîș Rodion, Dmitrieva Nadejda, Bodrug Daniela și Pasecinic Ana, Marian Vasile, Harabara Neli, Meriacre Serghei, Covalenco Natalia, Guzun Olga, Colotenco Veaceslav, Cojocarul Victor, Zvereva Maria, Meaun Petru, Vacariuc Ecaterina, avocatul Sultan Cristina în interesele Dichi Ivan și avocatul Barbacar Anatolie în interesele Bivol Valeriu împotriva acțiunilor administratorului insolabilității S.R.L. „Elinarproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana, în temeiul art. 68 alin. (10) a Legii insolabilității.

În susținerea excepției de neconstituționalitate invocă că în contestațiile înaintate în cadrul acestei cauze de insolabilitate conexe, contestatarii au făcut trimitere și și-au întemeiat contestațiile în baza art. 5 alin. (6) din Legea insolabilității, conform căruia: „(6) În competența instanței de insolabilitate intră și controlul judecătoresc asupra activității administratorului provizoriu, administratorului insolabilității și/sau a lichidatorului, procesele și cererile de natură judiciară privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolabilitate. ”

Respectiv, la soluționarea cauzei de insolabilitate din speță, instanța de insolabilitate urmează să aplice prevederile art. 5 alin. (6) a Legii insolabilității nr. 149 din 29.06.2012, constituționalitatea cărora administratorul insolabilității S.R.L. „Elinartproiect”, Bostan Tatiana le contestă prin prezenta cerere, fiind în contradicție cu prevederile art. 20, art. 23, art. 26, art. 54 a Constituției Republicii Moldova, art. 1, art. 6, art. 13 a Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Dat fiind faptul că controlul constituționalității normelor din actul legislativ ce urmează a fi aplicat de instanța de judecată, este de competența Curții Constituționale a Republicii Moldova, administratorul insolabilității S.R.L. „Elinartproiect”, Bostan Tatiana formulează prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate, care potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pct. 81, obligă instanța judecătorească să suspende procesul și să formuleze prin încheiere judecătorească o sesizare Curții Constituționale.

Sesizarea adresată Curții Constituționale de a supune controlului constituționalității are ca obiect textul: „În competența instanței de insolabilitate intră...procesele...privind constatarea

faptelor aferente procedurii de insolvabilitate” din articolul 5 alin. (6) a Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

În contextul celor enunțate supra și în conformitate cu art. 12¹ art. 55, 56, 203 al Codului de procedură civilă, art. 1 alin. (4), a Legii insolvabilității, administratorul insolvabilității S.R.L. „Elinartproiect”, Bostan Tatiana, solicită: 1. Primirea și admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate; 2. Sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privitor la examinarea constituționalității textului: „În competența instanței de insolvabilitate intră...procesele...privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvabilitate” din articolul 5 alin. (6) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012; 3. Emiterea unei încheieri privind suspendarea examinării cauzei de insolvabilitate conexă - Bugor Natalia și alții vs. S.R.L. „Elinartproiect”, Bostan Tatiana privind contestarea acțiunilor administratorului insolvabilității, dosarul cu nr. 2-22099283-12-2i-18022025-I, până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate, pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze de insolvabilitate; 4. Examinarea cererii în lipsa administratorului insolvabilității S.R.L. „Elinartproiect”, în procedură de realizare a planului.

Avocatul Buhnaci Tudor în interesele administratorului insolvabilității S.R.L. „Elinartproiect”, în planul procedurii de restructurare, Bostan Tatiana, în baza mandatului anexat la materialele cauzei, în cadrul ședinței de judecată a susținut motivele de fapt și de drept invocate în cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a solicitat admiterea acesteia.

Avocatul Barbacar Anatolie în interesele Bivol Valeriu, în baza mandatului anexat la materialele cauzei și avocatul Corneliu Vlad în interesele creditorilor Bugor Natalia, Tcaci Ghenadie, Turcu Artiom, Grădinaru Adrian, Breabin Ecaterina, Jordan Victor, Sedova Ana, Rotari Ulian, Mujanovschi Alexandr, Braghiș Rodion, Dmitrieva Nadejda, Bodrug Daniela și Pasecinic Ana, Marian Vasile, Harabara Neli, Meriacre Serghei, Covalenco Natalia, Guzun Olga, Colotenco Veaceslav, Cojocarul Victor, Zvereva Maria, Meaun Petru, Vacariuc Ecaterina și de avocatul Barbacar Anatolie în interesele creditorilor Boicu Evghenia, Roșca Denis, Juravschi Svetlana, Ghenciu Chiril, Creciu Valentin, Creciu Ilie, Bajurea Stanislav, Bița Dumitru, Secrieru Iurie, Bivol Valeriu, Borta Iulița, Dolghii Adrian, Jereghi Alexandru, Șișchin Dmitrii, Bahnă Gheorghe, Sîrbul Vladimir, Trofaniuc Alexandru, Cojocarul Tamara, Butucel Victor, Borș Olga, Ciornii Dan, Meraji Iuri Președintele comitetului creditorilor, Dogaru Tudor, în baza mandatelor anexate la materialele cauzei, în cadrul ședinței de judecată au susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Președintele comitetului creditorilor, Dogaru Tudor, în baza buletinului de identitate și membrul comitetului creditorilor, Rusu Rita, în baza buletinului de identitate, în cadrul ședinței de judecată au lăsat la discreția instanței de judecată cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Avocatul Sultan Cristina în interesele Dichi Ivan, în cadrul ședinței de judecată nu s-a prezentat fiind citată în mod legal, Totodată, a depus o cerere de examinare în lipsă, astfel, instanța de judecată a dispus examinarea cererii în lipsa sa. Or, potrivit art. 206 alin. (1) Codul de procedură civilă, părțile au dreptul să solicite instanței judecătorești examinarea cauzei în lipsa lor și remiterea copie de pe hotărâre.

Audiind explicațiile participanților la proces, examinând cererea depusă de către administratorului insolvabilității S.R.L. „Elinartproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana de ridicare a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (6) a Legii insolvabilității, instanța de judecată ajunge la concluzia că aceasta urmează să fie admisă, din următoarele considerente.

Din prevederile art. 12¹ alin. (1)-(3) Codul de procedură civilă rezultă că: în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Din prevederile art. 135 alin. (1), lit. g) din Constituție rezultă: Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Potrivit pct. 79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate): "[...] controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. [...] dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitatea sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legiuitoare cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale".

Potrivit pct. 82-83 din aceeași hotărâre, Curtea a statuat că: "[...] judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

[...] verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82".

Din conținutul cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate rezultă că se solicită verificarea constituționalității prevederilor art. 5 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, și anume a textului: „În competența instanței de insolvență intră...procesele...privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvență".

De asemenea, instanța de judecată constată că prevederile art. 5 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, cât și nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Ținând cont de faptul că au fost întrunite toate condițiile citate mai sus, instanța de judecată ajunge la concluzia că cererea înaintată urmează să fie admisă.

În temeiul art. 135, alin. (1) lit. a) Constituție, art. 12¹ alin. (1) și (3), 269-270 Codul de procedură civilă, instanța de insolvență,

d i s p u n e:

Se admite cererea administratorului insolvenței S.R.L. „Elinarproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana de ridicare a excepției de neconstituționalitate la examinarea

conestațiilor depusă de avocatul Corneliu Vlad în interesele creditorilor Bugor Natalia, Tcaci Ghenadie, Turcu Artiom, Grădinaru Adrian, Breabin Ecaterina, Jardan Victor, Sedova Ana, Rotari Ulian, Mujanovschi Alexandr, Braghiș Rodion, Dmitrieva Nadejda, Bodrug Daniela și Pasecinic Ana, Marian Vasile, Harabara Neli, Meriacre Serghei, Covalenco Natalia, Guzun Olga, Colotenco Veaceslav, Cojocaru Victor, Zvereva Maria, Meaun Petru, Vacariuc Ecaterina, avocatul Sultan Cristina în interesele Dichi Ivan și avocatul Barbacar Anatolie în interesele Bivol Valeriu împotriva acțiunilor administratorului insolabilității S.R.L. „Elinarproiect”, în procedura de realizare a planului, Bostan Tatiana, în temeiul art. 68 alin. (10) a Legii insolabilității.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (6) din Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012 și anume a textului „În competența instanței de insolabilitate intră...procesele...privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolabilitate”.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova prezenta încheiere și sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Mariana Fondos-Frațman
Mariana